

Vanvirda fjøldin

FYRI fáum mánaðum síðani hittust fakfelagsleiðslurnar og landsins ovasta politiska leiðsla til fundar, har politiska leiðslan fekk høvi til at lýsa sínar áskoðanir um lønarpolitikk, búskaparligu støðuna í landinum osfr.

SJÁLVT um tað her saktans kann tostast um politiska upplegging í ótíð — so samdust partarnir á arbeiðsmarknaðinum — og fingi í lag sáttmálar og semju, ið báðir partar mettu seg at kunna liva við. Sýnd varð soleiðis virðing hvør fyri øðrum, felagini sýndu hógv og ein góðan vilja, løntakararnir hildu fram at gera sínar arbeiðsskyldur — ørkymlaðir kanska — men vónandi at alt fór at laga seg til tað betra — eisini sjálvst um nógvir teirra ikki enn varaðu um orsøkinar til at lýsa landið alt í kreppustøðu, so skuldi teirra partur kortini ikki liggja eftir.

HETTA var støðan fyri stuttum.

SO loypur skriðan.

SEMJAN á arbeiðsmarknaðinum er vorðin sundurslorið av eirindaleysum politikarum undir leiðslu av sama manni, sum fyri fáum mánaðum síðani bjóðaði til samráðingarfund.

UMFRAMT álvarsamt reallønarfall — so eru nú fleiri enn túsund løntakara stórv sett í størsta vanda fyri at verða »spard« av hondum. Alt meðan høgra politikarar dundra hart og fyrilitaleyst imóti at siga alt og øllum. Fá løntakarastórv eru undantikin, fólk í vinnu hjá interkommunala felagsskapinum SEV, har virksemd er størkt, og so okkara floti og fiskavirki. Okkara fiskimenn eru kroystir til at virka umborð á einum oyðandi fiskafloata — so út av lagi tekniskt samansettur, at hann einans gevur helvtvirði til virkingar og sum í inniverandi ári skal hava 605 milliónir krónur í studningi.

ALDRI áður eru løntakarar vorðin höttir so eirindaleytt sum nú. Reallønarniðurskurður og fráboðanir um storri niðurskurðir.

Hóttanir um arbeiðsrætt. Avtøku av skipanum, ið tað hevur tikið ættarlið at vinna sóma. Skerjingar og sparingar fyri at røkka 605 mió. krónum til ein skeivan flota og so hesi stórt túsund arbeiðspláss, ið eru álvarsliga hött.

TAÐ var undir hesum umstøðum og við útliti til hesa dæpru lagnu, at landsins fakfeløg leitaðu saman — henda at kalla einasta dagin av árinum, har vindarnir lögdu seg og okkara verð aftur gjørdist ljós og hugtakandi vøkur. Sólin skein oman og niðan, tá útvið 30 fakfeløg, at kalla allir samfelagsins

löntakarábólkar stovndu til tings í einum fylki.

VARLIGA og siðiliga fërkaði henda longsta mótmælisgonga í søgu feroyinga seg til okkara tingstað.

LONGU áðrenn farið varð til gongu, var vorðið greitt, at samgongan var rýmd av tingi. Røddir tagnaðu — gongan gjørdist kvirr og dæpur, ætlaðu kvæðini, ið vórðu sitandi í hálsinum, tá full víska var fingin fyri at gingið var fram á kaldar steinar.

SANNLÍKILIGT var tað, at henda stak friðarliqa, siðiliga og rættiliga kvirra og dapra mannagúva var á Tinghúsvøllinum ikki bara fyri at gera vart við miklan órætt — men sanniliga fyri at

geva samgonguni ein møguleika.

SAMGONGAN øll og lögmaður Føroya spældu sær henda møguleika og hetta tilboð so fullkomuliga av hondum.

EITT orðatak sigur: »Rotturnar rýma av tí søkkandi skipinum«.

EIN hending átøk hesari, ið orðatakið soleiðis lýsir, mundi koma flestum til hugs, tá luttakararnir í hesi størstu mótmælisgongu nakrantið savnaðust á Tinghúsvøllinum í Tórshavn nú tann 21. sept. 1989.

VÓRU tað bangnir menn, ið soleiðis stungu halan millum beinini ella vóru tað bebbaræddir undanstøkkingar, ið

høvdu smoygt sær til hús — hesir harrar lögtings- og landsstýrismenn, ið soleiðis ikki tordu at lita inn í eyguni á tí sama fólki, ið hevur sett hesar harrar til tings til tess at útinna fólksins vilja.

ELLA var hetta kanska ein tilætlaður máti til tess at lýsa sonnu og rættu ráandi muruna, ið er vorðin galdandi fyri hesi fólk, ið soleiðis hava komið sær til valds við fegrum lóttum, gyltum lyftum og loddrøttum lygnum. Var hetta einvis, orðleys vanvirðing? VAR tað ikki bara ein makaleys vanvirðing, ið soleiðis var sýnd hesi tí størstu mannagúvu í søgu feroyinga hósadagin tann 21. september 1989, tá umleið 3000 løntakarar — samanlagt umboðandi einar 12 til 15 túsund av landsins íbúgvum — vóru fyri tí vanlagnu at tala fyri deyvum oyrum á tingstaði feroyinga henda søguliga hósadag.

VAR tað ikki vanvirðing, ið var hesum try túsund av landsins borgarum fyri, tá teir komu fram á kaldar steinar — eitt mannleyst tinghús utan tekin til liv, ja, ikki so frægt sum við farranum av einari veru, við undantaki av mæstastu grátukonu nakrantið, frú Karini Kjelbro.

EITT er at vaska sær hendur — annað er at standa og taka sær alment brúsubað fyri opnum vindeygum.

SPELL má tað sigast at vera, tí tann 21. september vóru tað enn vónir.

ÚTVARPADA orðaskiftið úr tinginum, ið sent var hetta sama hóskeveld, bar tyðulig boð um ruðuleika. Samgongan, Føroya lögmaður og landsstýri tykist hava mist tamarhaldið á allari stýring.

EFTIR stendur nú einans spurningurin um nær fakfelagsleiðslurnar missa teirra.

EITT er vist, at fakfelagsleiðslurnar hava sýnt bæði hógv og evni tá tað snýr seg um stýring samanborið við samgonguna, landsstýrið og Føroya lögman.

TÓMA tinghúsið — tilætlað ella tilvildarligt — verður møguliga tungan á vektskálini.

DÝRKEYPTUR spontanitetur má tað sigast at vera, at hava fingið ein lögmann, ið ikki kennir sær hógv, men framhaldandi og glaðbeintur og allastaðni, úti sum heima, skal hava alt út ímillum rivjabeinini, neyvvan umhugsað, tilvildarligt, kritikkleyst og fullkomuliga uttan friit.

TAÐ varð skrivað søga á Tinghúsvøllinum tann 21. september 1989.

UM 30 samgongur vóru gingnar saman í eina gongu.

MANNLEYSA tingstaðið, fráverandi landsstýrissamgongan, orðleysa vanvirðing av landsins løntakarum — hetta lætta ábyrgdarioysi, kann tianverri lættliga fara at gerast orsøkin til, at søgan gerst dapurt blað at skriva.